hjem — om end kun i meget beskeden Udgave. Om det nu bør være kommunale Plejehjem eller private med kommunalt Tilskud, eller endog maaske med Statstilskud — i Lighed med Alderdomsunderstøttelsesloven — er et altfor stort Spørgsmaal at optage til Debat her i Bladet. Jeg kunde ønske, at »Dansk Kvindesamfund«, der ved tidligere Lejligheder med saa heldigt Resultat har fundet Vej til Lovgivningsmagten med delvis udarbejdede Lovforslag, maatte finde Tiden belejlig til at lade et Udvalg tage Spørgsmaalet op til Undersøgelse med eventuel Udarbejdelse af et Lovforslag som Mulighed.

Lyngby d. 2. Nov. 1913.

Johan H. Lemche,
Kommunelæge,
cst. Distriktslæge.

Dansk Navneskik.

—:—

Det er blevet et ret brændende spørgsmål i vor tid, hvad kvinderne skal kalde sig, om de skal skifte navn, når de gifter sig o. s. v., og mange har udtalt sin mening uden særlig at undersøge sagen nøjagtig eller give grunde. Det er vel paa tiden, at spørgsmålet tages op til lidt grundigere drøftelse.

Fælles for alle de indlæg, der er kommen mig for øje, er en almindelig, noget ufolkelig, snæversynethed, idet de, der har udtalt sig, alle hører til de såkaldte højere klasser og dels ikke kender, dels ikke tager hensyn til sæd og skik iblandt den langt større del af folket: bonden, husmanden og arbejderen på landet.

Skikkene ovenfra, hvor man af hastværk og praktiske hensyn lader hustruen gå under mandens efternavn, titel, ja, stundom endog fornavn, er desværre ved at trænge ind ude i landfolket.

Men ude på landet har man *af naturen* en forunderlig *sund sans*, og der lever dog endnu levningerne af den gode, gamle skik, at hvert menneske har sit navn, enten de er gifte eller ej. I daglig tale kalder de hverandre ved fornavn og i omtale ofte ved et lidt spøgefuldt tilnavn som Kok-Anders, Doktor-Kristen, Jørgen Skræder, Sidse Pil, Peder Ravn, Marie Krog o. s. v. I gamle dage var det ogsaa skik i de højere klasser, at kvinder bar sit eget navn. Alle adelige kvinder havde eget navn. — Herluf Trolles hustru hed Birgitte Gøje. Peder Oxes Mette Rosenkrantz, o. s. v., o. s. s. og at det også var sædvane i borgerstanden ses bl. a. af overskriften over Nysø, en herregård i det sydlige Sæland, som var bygget af borgmesteren i Præstø, idet der står: Anno 1673 lod Jens Lauridsen og hans hustru Barbara Wilders dette bygge.

Hos landfolket er den modsatte sædvane ikke helt trængt ind endnu. Nu, da kvinderne bliver mere selvstændige, vågner hos bykvinden trangen til at holde sit eget navn — det var muligt, den kunde mødes med landfolkets sunde sans og stanse den uheldige udvikling. Det forekommer mig i ethvert fald, at bykvinden fik en hel del at bygge på, når hun så, at hos en stor del af hendes landsmænd var den uheldige skik, at hustruen tog mandens navn, først for ganske nylig trængt igennem.

Man lever i den fejlagtige tro, at *der er en lov, som byder hustruen at tage sin mands efternavn.* Dette er *en fuldstændig misforståelse.* I professor Deuntzers familieret, side 111 læses følgende:

„Hustruen erholder Mandens Familienavn. Det er dog først i den nyere Tid blevet brugeligt, at Hustruen bærer Mandens Navn, og dette er vistnok endnu ikke almindeligt i Bondestanden. *Nogen Ret eller Pligt i saa Henseende findes ikke hjemlet i Lovgivningen.*“

Jeg ved, at der er unge retskyndige, som ikke ved dette og hævder, at det er hustruens pligt at tage mandens navn. Men det kommer af overfladiskhed og jeg vil råde alle til at henvise dem til Deuntzers familieret — han må dog betragtes som en autoritet!

Der *er* ingen lov, og der er højesteretsdom af 28. maj 1879 for, at en hustrus underskrift med sit eget navn er gyldig.

Der er i 1904 givet en lov, som går ud fra den forudsætning, at hustruen tager mandens navn, det er loven om navneforandring af 22. april 1904.

Ministeren, som forelagde lovforslaget, må enten have været uvidende om, at ingen lov *tvang* hustruen til at tage mandens navn, eller også have ment, at han kunde trumfe det igennem. Men den gang havde vi kvinder en trofast forkæmper i rigsdagen, som nu desværre har lukket sine øjne. Svend Høgsbro, der havde en ligeså fin følelse som nogen kvinde for den uret og forbigåelse, kvinden ofte var genstand for i rigsdagen, tog ordet og gjorde lovgiverne opmærksomme på, at det kun var en *skik* i byerne og *ingen lov,* der bød hustruen at tage mandens navn. Under forhandlingerne om, at hustruen skulde kunne genoptage sit eget navn, når hun blev skilt fra sin mand, var det blevet foreslået, at hun af øvrigheden skulde have et bevis for, at hun måtte genoptage det.

I den anledning sagde Høgsbro ifølge rigsdagstidende: „Det er nemlig *ikke* en Fornødenhed for hende at faa et Bevis“ for, at hun maa tage sit eget Navn; „det er en *Ret,* hun ifølge den bestaaende Lovgivning har. Derom kan der sikkert ikke være Tvivl; det er blevet anerkendt under de Forhandlinger, der tidligere har været førte her i denne Sal om dette Spørgsmaal.“ .... „daværende Justitsminister Rump og den senere Justitsminister Goos vare ganske enige med os i, at en saadan Ret tilkommer den fraskilte Hustru. Ja endogsaa den gifte Kone har Ret til efter eget frit Valg at benytte det hende som ugift tilkommende Slægtnavn eller hendes Mands Slægtnavn. Det har vi endogsaa en Højesteretsdom for af 28. Maj 1879.“

Det manglede også kun, at man skulde have tilladelse til at tage det navn, man fik i arv efter sin far ved sin fødsel og aldrig kan miste, når man ikke selv gir sit samtykke dertil.

Forhandlingerne i tinget endte med, at der istedenfor at hustruen havde den *pligt* at få et bevis kom til at stå, at hun havde *ret* dertil. — Desværre er det en så hårfin juridisk forskel, at kvinder måske ikke lægger mærke til, at de kun har en *ret* til